

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

CONFIDENCIA

—¿Viuda es la mamá d' aquesta nena?
—¡Oh, viuda!... Té temporadas de tot...

CRÓNICA

LA girada de truyta que s' efectua á Madrid cada cop que 's resolt una crisis, se pot ben dir que deixa sentir la séva sacsejada per totas las ciutats, vilas y pobles de la península.

Barcelona no pot lliurarse dels seus efectes, per més que aquí la inmensa majoria dels ciutadans honrats hajan acabat per deixar de preocuparse de aquestas cosas. Ja fa temps que 'ls ho donan tot fet perque ells tinguin de passar cap mal de cap. En tot cas, l' únich que 'ls incumbeix es el de pagar els ous que trencan els de las dos collas de Xatos que sense anar á Sant Mus fan la gran xerinola, prenent els uns la paella pel mánech quan als altres els obligan á deixarla.

No van á Sant Mus, pero van á Madrid que ve á ser lo mateix.

* *

Cap á Madrid faltan Comas y Masferrers.

Aqueix apellido *Comas*, per més que sembli catalá no ho es, ni significa tampoch aquell signo ortogràfic que s' emplea pera separar els períodos de una oració: *Comas* es segona persona singular del subjuntiu del verb castellá *comer*.

Y per cert que quan torna de Madrid, de singular passa á ser plural, y en lloch de *Comas* se diu: *Comamos*.

No hi ha sino que fixarse en una circumstancia curiosa. El viatge de añada el fa sol, empès pels anhels dels de la seva colla que sembla que 'l pitjin. En cambi 'l de tornada l' efectua acompanyat. Y va sempre molt depressa, perque 'ls de la seva colla que avants l' empenyan, al tornar aspiran y sembla que se 'l xuclin.

Company de viatge de 'n *Comamos* es el gran beco del poder central, el famós Larroca, quals guisats y pastels son ben coneguts dels llaminers que tenen son punt de reunió en el Círcul del carrer Nou de la Rambla, per las moltas vegadas que ha exercit á Barcelona 'l séu ofici.

El reboster y el beco, provehits de carta blanca tant per arreglar els *menus* que tinguin per més convenients, com per senyalar el lloch que ha de ocupar á taula cada comensal, son esperats á la estació y saludats ab entusiasme, tan bon punt baixan del tren, pels seus amichs y companys de tiberi, als quals la boca se 'ls fa aygua, sols al pensar que ha arribat la seva. No obstant molts d' ells no las tenen totas, al considerar que tal vegada no hi haurá plat per tothom.

Un dels punts ahont se menja més regularment es l' *Hôtel de ville*; pero allí hi ha un centenar de aspirants per cada lloch disponible, de manera que per

cada favorecut han de resultar noranta nou disgustats.

Uneixis á tots aquests disgustos els que proporciona la decisió del que ha de ocupar el cap-de-taula, y veurán que no sempre es envejable la missió dels que, ab el major desinterés, prenen pel seu compte l' engorrós encárrech del reparto de la sopa boba.

* *

¿Quí será arcalde de Barcelona?

Els xatos de la bandera vella, després de la cayguda del Doctor Robert, varen passar una porció de mesos sense arribar á decidirse, fins que al últim varen posarhi 'l *Coll*.

Veurém si serán més afortunats que aquells els xatos de la bandera nova.

De moment, alguns dels que ja ho havían sigut, com en Collaso, 's fan de pernas en tornarho á ser.

En cambi altres com el Pagés ho desitjan... y hasta 's diria que no saben donar un pás sense apoyar-se en la famosa vara, sobre tot pels andurrials de la Plassa Mercat de Jerusalem, tan plé de *pelas* y *escorxas*, que 'l que no va ab cuydado rellisca á riscos de rompres la nou del coll.

Alguns voldrían arcalde enterament nou, ó sigui un home que no hagués estat may á la Casa gran, á fi de probarli las forsas, y á tal efecte 's citan diversos noms més ó menos coneguts, de personas més ó menos ambiciosas, y més ó menos aficionadas á fer cumpliments y ascarafalls.

Jó crech que al últim, per sortir de mals-de-cap, lo millor que podrían fer ab la vara d' arcalde fora rifarla.

Un bitllet á cada socio del cassino, y ¡bola va!

Diumenje van tenir efecte las eleccions de diputats provincials en dos dels districtes de Barcelona. ¡Quína animació per tots els colegis!...

Animació, no d' electors, per més que 's xifrin per alguns milers els que figuran en els resums dels scrutinis: animació de interventors famélichs y sobre tot de mossos de fonda.

Els electors no 's varen pendre la molestia de sortir de casa. ¿Qué n' haurían tret al cap-de-avall si tot ja estava pastat y cuyt?

No hi havia més que una sola candidatura: la de l' olla.

¿A qué, donchs, amohinarse?

Las operaciones del exercici del sufragi s' han anat simplificant, fins á tal punt, que avuy ja no es necessari ni tan sisquera falsificar las llistas, ni organizar aquellas rodas d' electors de camama, reclutats en las brigadas municipals y en el resguart de consums, que anavan seguint colegis com els devots segueixen estacions el dia del dijous sant.

No tenen perque molestarse ni 'ls electors verda-

ders, ni 'ls electors falsos, desde 'l punt que avuy tot ho fan las mesas.

Avuy no 's necessita més que tres elements: candidats, interventors y fondistas.

Son candidats els que pagan el dinar.

Son interventors els que van á menjarse'l.

Ja veuhen si la cosa es senzilla.

* * *

En lo successiu, ni las urnas serán necessarias. Bastará la sopera ó la cassola del arrós. En lloch de tinters, els cetrills. Per compte de plomas, cuberts. Extesas sobre las taulas electorals las tovallas.

Aixís y tot, podrá haverhi lluyta, quan hi haja més de una candidatura.

Els interventors extendrán l' acta en favor dels candidats que presentin més bon *menu*.

Si diumenje passat en els districtes pels quals lluytavan (?) els Srs. Griera, Rubio, Badía y Andreu y Ferrer, s' haguessen presentat altres quatre noms una mica més rumbosos, no haurían pas pescat l' acta aquells sino 'ls últims. Perque 'ls pobres interventors van ser obsequiats ab un ápat tan magre y tan mal guisat, que molts d' ells deyan:

—Si ho arribo á saber me quedo á casa. A casa menjém millor.

Gran sort va ser que no hi haguessin quatre personas enteradas de la ronyositat dels candidats oficials, ja que sens més qu' enllepolir als interventors ab un ápat més sustanciós, haurían alcansat las actas que aquells quatre se 'n varen dur á ben poca costa y abusant de la inexperiencia de las mesas.

Si á lo menos haguessen fet com el Sr. Sanllehy, que lluytava (?) sol per l' altre districte: aquest si que va guanyársela l' acta... Fins va fer servir xampany á tot pasto, exposantse á que 'l seu papá-sogre, don Manuel Girona, li dongués una fregada d' orella.

Pero á lo menos el Sr. Sanllehy, podrá entrar á la Diputació provincial, ab el cap dret y dihent:

—Jo soch diputat, no per tants ó quants vots, sino per tants cuberts de duro y 'l vi apart.

En cambi 'ls Srs. Griera, Rubio, Badía y Andreu y Ferrer, no sé ab quina cara podrán presentar l' acta. Un' acta per tants cuberts de pela, servits per fondas de sisos.

La Diputació hauría de anularda sense contemplacions, en vista de que tot just comensa á ensajarse

LA MALA SOMBRA

Que cantin, que riguin—que diguin de mí;
per més que 'm fustiguin—jo torno á sortí.

GENT DE LA CASA GRAN

—Don Manuel me ha dicho que á nosotros nadie puede quitarnos las *bessas*.

—Es la veritat: vosté fassi bona cara á tothom y no tingui cuydado de res.

aquest cómodo sistema d' eleccions culinarias, que ja 'l desacreditan.

¡Que vagin á ser diputats á ca 'l Afarta-pobres!

P. DEL O.

CANSONETA

¡Ay qui t' ha vist y qui 't veu!
¡qui t' ha vist y 't veu María!
ahir roserar florit,
avuy brancám tot espinas!

Ahir abundosa font
d' aygua fresca y crestellina;
avuy pedregós torrent
hont ni sols l' herba s' hi cria.

Ahir buch de fresca mel,
de la mel mes exquisida;
avuy ¡ay! ja n' han fugit
las abellas d' ell, María!

Ahir tendre rossinyol;
avuy tortoreta viuda:
ahir fragant llessamí;
avuy groga sempre-viva.

Ahir sol esplendorós,
sol que á tots ens dava vida;
avuy llum d' un llantió
que ja espeternega y minva!

¡Ay, no 't miris no al mirall
que ni tú 't coneixerías!
¡Ay qui t' ha vist y qui 't veu!
¡qui t' ha vist y 't veu María!

EMILI COCA Y COLLADO

EL MES INDICAT

Tan bon punt va ferse públich que 'l senyor arcalde primer havia renunciat la vara, comensá la gent á entregarse als cálculs de costum.

—¿Qui 'l sustituirá? ¿Será Fulano? ¿Será Sutano? ¿Será 'l protegit de 'n Perengano?

—No—deya un:—Fulano no es probable. Está massa fresch el recort del célebre negoci de las mangueras.

—¿Qué vol dir?—contestava un altre:—¿Per ventura de Sutano no se 'n contan cosas pitjors?

—¡Sí!—anyadía un tercer:—Y l' historia del protegit de 'n Perengano ¿ahont me la deixan?—

Pero era lo que tots al cap de vall acabavan per dir:

—Mes ó menos tarat, mes ó menos sencer, un ó altre bé ha de serho. ¿Qui ho será?—

Cap dels tres. *La Voz del distrito* va dirho aquell mateix vespre en una gacetilla:

«Segons informes, que tenim de bon origen, el mes indicat per ocupar l' arcaldía es el senyor Colom.»

La noticia caygué entre la gent que d' aquestas cosas s' ocupan com una bomba.

—¡El senyor Colom!... ¡L' insignificant senyor Colom!... ¡El modestísim senyor Colom, elevat á la cadira mes alta de la Casa de la Ciutat!...

Uns se 'n van riure, altres van cremars'hi, altres van pendre 'l partit de posar la nova en quarentena.

Pero l' endemá l' *Heraldo de las Afueras* venia á confirmar el rumor de la manera mes explícita.

«Está completament fora de dupte—deya—que 'l senyor Colom es el mes indicat pera empunyar la vara vacant.»

—¿Será possible?—exclamaren els que primer se 'n havían rigut, comensant ja á mirar al senyor Colom á través d' un prisma mes sério:—¿Será possible?

Tan possible, que *El Mensajero popular*, pocas horas després, donava ja la cosa com qui diu per feta.

«El senyor Colom—escribía textualment l' acreditat periódich—continúa sent el mes indicat pera desempenyar el cárrech d' arcalde, podent per la nostra part anyadir que conta ab la decidida protecció dels jefes del partit.

La noticia, com se veu, s' anava arrelant y rebent cada día nous puntals de refors.

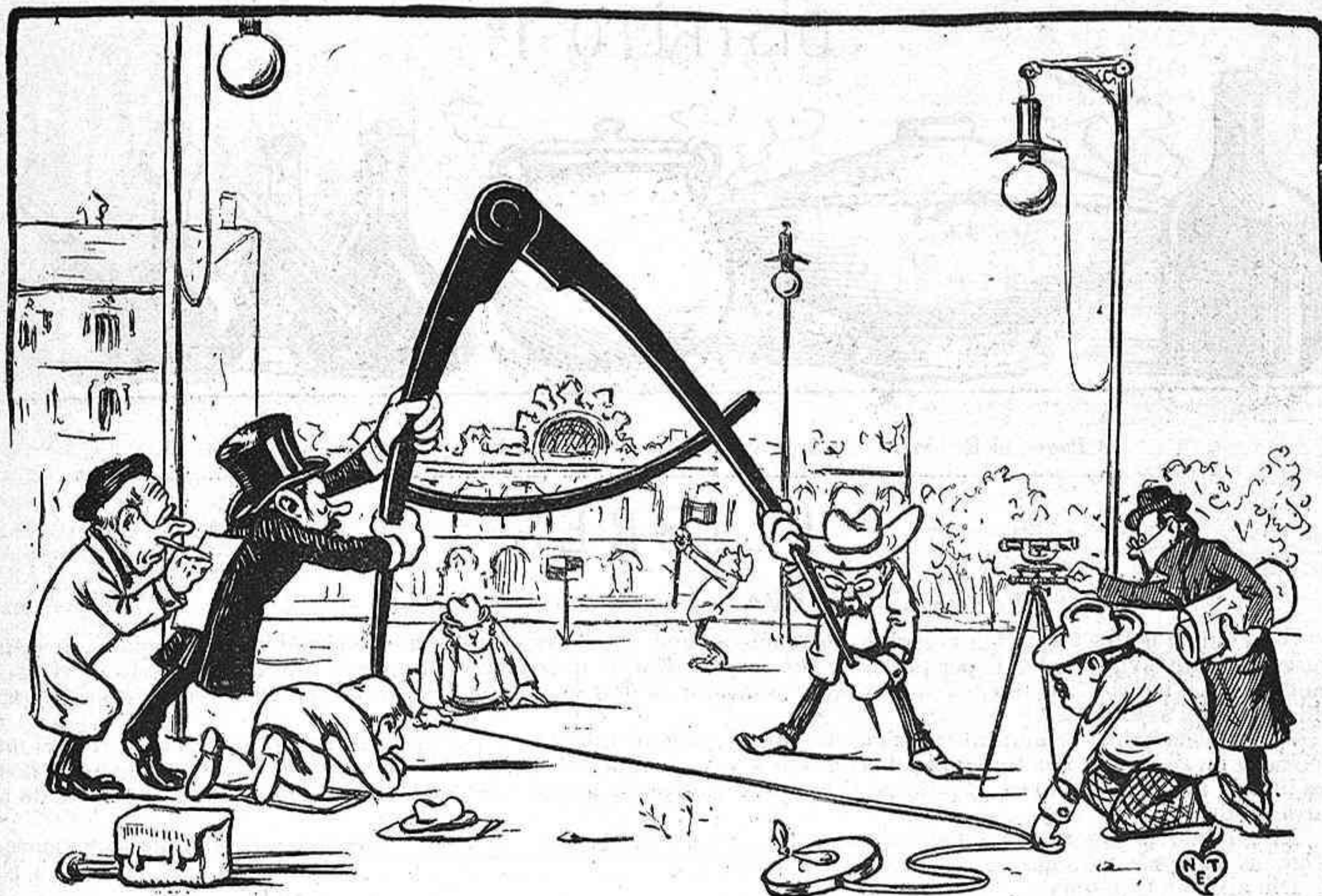
La Voz, l' *Heraldo*, *El Mensajero*; tres periódichs,

L' ETERN SUPLENT

—Está vist, ha de sé així.
¡No puch sortir d' interí!

¡ARA SÍ QUE S' URBANISARÁ LA PLASSA DE CATALUNYA!

L' Estat y 'ls propietaris, prenent midas... per comensar un altre plet.

y no dels mes lleugers en dir las cosas, ho asseguraven en lletres de motllo:

«El senyor Colom es el mes indicat.»

—Bé, sí—deyan encare alguns meticolosos, agafantse á l' última àncora del dupte:—tot aixó ho fan corre els paperots d' aquí, que sempre reben las noticias de segona ó tercera má. ¡De Madrit, de Madrit haurían de dirho!...—

¿De Madrit? Com si la seva objecció hagués sigut escoltada, l' endemá arribava de la cort, trasmés per l' acreditada Agencia *Filf-express*, un telegrama que deya aixís:

«El ministre y 'l jefe del govern s' han ocupat avuy de la provisió de l' arcaldía. Tot el mon assegura que 'l senyor Colom es el mes indicat.»

«S' assegura»... «tot el mon»... ¡y desde Madrit!... ¿Podía dirse mes clar que alló era cosa feta?

No obstant, una tarde—janeu á fiarvos de las *seguretats* que donan els homes públichs!—á pesar dels insistents rumors, á pesar dels eloqüents *partes*, á pesar de las afalagadoras gacetillas, vingué de Madrit el nombrament... y 'l favorecut ¡ay! no fou *el mes indicat*.

A la mitj' hora de saberse positivament que 'l nou arcalde no era ell, per la senzillíssima rahó de qu' era un altre, el senyor Colom conversava ab varios amichs, qu' encare que interiorment se 'n alegravan, procuravan consolarlo de la derrota.

—¿Y donchs, qué ha succehit?

—Res: cosas d' aquells senyors d' allá dalt.

—¿Pero no deyan que vosté era 'l mes indicat y que d' un moment al altre vindria la real ordre?...

—No 'n sé ni 'n vull sapiguer una paraula: ells s' ho han fet, ells s' ho han desfet... y jo tan tranquil á casa, sense enterarme de res.

—Hi haurá hagut intrigas.

—Es de creure.

—Y rivalitats.

—No ho extranyaría.

—A Madrit, ja se sab que mes poden el favoritisme y l' adulació que 'l verdader mérit.

—¡Qué hi farém si 'l mon va aixís!

—Senyor Colom, un altre cop será!

—O no será, ¿qué sab un hom?

—Tinch el gust de saludarlo, senyor Colom.

—Y jo també.

—Y jo.

—Y jo.

—¡Gracias, amichs, mil gracias!...—

A entrada de fosch d' aquell mateix día el senyor Colom, convertit ja en personatge, rebía d' una agencia de propaganda una factura concebuda en aquests termes:

«Per deu gacetillas de redacció y un parte telegráfic enviat primer d' aquí á Madrit y reexpedit després de Madrit aquí. . . . 173 pessetas.»

El bon senyor deixá escapar un somris, obrí 'l calaix y pagá religiosament el compte, mentres repetía entre dents aquella frase de Napoleón: «Raras vegadas las grans empresas tenen bon éxit á la primera tentativa.»

Perque, lo que podrá dirse ell:

—Cert es que per aquest cop la combinació m' ha resultat fallada; pero de totas maneras, hi entrat en joch, hi pres l' alternativa... y durant sis ó set días hi sigut *el mes indicat*. -

¡Tot per la miseria de cent setanta tres pessetas!...

A. MARCH

DISTRITO 1º

El Pagés, el Rubio y l' Andreu van obsequiar als seus interventors ab cap y pota.

LLIBRES

EL PECAT DE EVA.—*Humorada en vers, per C. GUMÀ*

Si en Gumà no fos tan amich nostre y no temessim que 'ls nostres elogis poguessin semblar interessats, ¡ab quín gust sucariam avuy la ploma per parlar de *El pecat de Eva*, fent constar l' inimitable salero ab que está escrit, posant de relleu la profunda intenció que revela y admirant la destresa ab que l' autor ha sapigut sortejar las espinosas dificultats del assumpto!

Afortunadament, si l' amiatat ens lliga, la consideració de que 'l mes popular dels escriptors festius catalans no necessita un elogi mes, ens tranquilisa la consciencia y 'ns induheix á cumplir ab ell donant al lector, en lloch del nostre judici, la *Introducció* de *El pecat de Eva*, substanciós prólech que ve á condensar el pensament y l' objecte de la nova producció.

Llegéixinlo 'ls lectors de LA ESQUELLA, y diguin si es possible encloure mes ideas, mes acudits, mes ocurrencias originals en menos paraulas.

Diu aixís en C. Gumà:

«Mil vegadas, preocupat
ab las referencias raras
que dels nostres primers pares
en els llibres hi trobat,
m' hi fet una reflexió
que á molts també haurá acudit.
—A veure, á veure—m' hi dit:—
¿Pot ser vritat tot aixó?

Tant en la Biblia sagrada,
com en el Fleury infantil,
com en altrás obras mil
d' idéntica anomenada,
al parlar del pare Adán
y de sa gentil esposa
sempre 's refereix la cosa
obehint al mateix plan.

Adán—diuhen—no era més
que un solemne papanatas,
que ab tres ó quatre patatas
y un rahím passava un mes.
Eva era tot lo contrari:
capritxosa, salamera,
atrevida, lleminera
y d' un garbo extraordinari.

Passejant pel Paradís,
hont ningú 's feya l' esquerp,
topá un día ab una serp
que la rebé ab un somrís.
Varen posarse á enrahonar;
la serp, qu' era de la broma,
tot ensenyantli una poma
va convidarla á menjar;
y, que si aixó está prohibit,
que no siguis tarambana,
que senyal que no tens gana,
qu' es pecat, que quí t' ho ha dit,
la senyora va permetre
que la serp la entabanès,
va tastar poma, y després...
tururut; etcetra, etcetra.

Ara bè: deixant si 'l símil
es mes ó menos bonich,
jo recapacito y dich:
Aquest quiento ¿es verossímil?

¿Es possible que una dona
dotada de picardía,
pues per lo que 's veu tenia
mes de llesta que de bona,
cayguès en tan mala part
y des un cop tan graciós
per una serp, ni que fòs
mes sabia qu' en Castelar?
¿Es creible que s' armès
tot aquell sacramental,
que al Paradís terrenal
potser no s' hi ha vist may més,
y ella ensiburnès al home,
y ell ho poguès trobar bè
y fessin... lo que van fé,
tot per una trista poma?

Posémnos las mans al cor,
y mirémnos cara á cara,
que ja som grans, y per ara
no crech que baixém del hort.
Per certas bolas jo hi passo,
y rich y las deixo dí;
pero ¿una píldora així?
La vritat, no me l' empasso.

Si ara—aném á suposá—
la seva dona 'ls vinguès
tota seria, y 'ls diguès
que un cabrit, ó un porch singlá,
ó un gos, ó una papallona
li ha enrahonat ¿qué farían?
Senzillament, pensarían:
minyona, tú no estás bona.
Y sens deixarla de petje
per lo que poguès tronar,
veurían de ferli dar
una mirada pel metje.

Donchs, guiat pel bon sentit
d' aquesta comparació,
dant voltas á la quèstió,
jo alguns cops m' havia dit:
—Ja fòs Adán un talós,
ja fòs un noy de criteri,
en tot aixó tè d' haverhi
un intríngulis molt gros.

Qu' Eva va pecá, es vritat;
qu' ell també, casi es de fe;
pero, aquí está el quid, ¿en qué
va consistí aquest pecat?
Aquesta serp que parlava,
¿va parlar efectivament?
No: aixó, pensant fredament,
no pot ser més que una blava.
La causa d' aquella lluyta,
¿va ser la poma? Tampoch:
no crech qu' en tal tripijoch
hi entrès cap mena de fruyta.
¿Tal volta fou tot no més
un embolich d' Eva, urdit
per rifarse al seu marit
y ferli portá 'ls neulès?
No haventhi, fora ells, ningú,
ni un cosinet, ni un don Joan,
ni sombra d' home, ¿cóm, quan
els hi havia de fer dú?
¡Misteri tením!... Donchs bè;
probémlo de garbellá:
ó jo no 'm dich C. Gumà,
ó jo ho averiguaré.

Vaig comensá á mirá armaris,
buscant rónechs pergamins,
incunables, redolins,
cartipassos, diccionaris.
Vaig füllejá exemplars raras
y antichs *papyrus* magnífichs;
vaig descifrar geroglífichs
grabats en mármols de Paros.
Vaig veure 'ls llibres que ilustra
la má dels més grans artistas,
vaig estudiá 'ls helenistas,
el Talmud y en Zarathustra.
Vaig clavarme al cos potsé
mès de doscents calendaris;
vaig llegir tots els sumaris
de las obras de 'n Littrè.
Y ara exprement una faula,
ara aclarint un relato,
aquí arreplegant un dato,
allá una sola paraula,

DEL DIUMENGE

DISTRITO 3º

En cambi 'l senyor Sanllehí, ¡tira peixet! va tractarlos com á prínceps.

ja casi ab la gola seca
y mitj mort de no dormir,
un día vaig poguer dir
com Arquímedes:—¡Eureka!
Ja hi trobat las probas claras
de lo que 'l món no coneix:
¡al fi se en qué consisteix

el pecat dels primers pares!

Fruyt d' eixa investigació
ab paciència realisada
es l' historia detallada
que ara ve á continuació.
El lector, llegintla, 's creu

transportat al Paradís,
presencia 'l gran deslís,
sent d' Eva y d' Adán la veu;
recull sense perdre un mot
els mil incidents del lance,
y acaba per dir, senyantse:
—¡Jesús!... ¡Ara ho comprench tot!

Y aixís es en efecte. El lector, estimulat per las aperitivas promesas d' aquest prólech admirable, va devorant planas y mes planas sense donarsen compte, y al arribar al final de la encisadora relació, modelo de gracia, facilitat y humorisme filosófic,

acaba per dir, senyantse:
—¡Jesús, ara ho comprench tot!,

pero demanant, de pas, á C. Gumá que no deixi descansar tant la seva ploma y que procuri donar ben sovint al públich obras tan alegres, tan frescas, y al mateix temps tan intencionadas com *El pecat de Eva*.

PRINCIPAL

La Tubau ha tingut un bon principi de temporada ab la presentació de la comedia de 'n Sardou *La corte de Napoleón*. El teatro, de ordinari tan poch concorregut, estava casi plé, y l' obra, presentada ab luxo y propietat especialment en lo que atany á la indumentaria, siguié extraordinariament aplaudida, especialment en los passatjes en que la protagonista pot lluhir las sevas condicions.

Demá dissapte estreno de *Pepita Tudó*, un dels grans éxits de l' última temporada de Madrid.

LICEO

La despedida del Mestre Strauss se senyalá per l' entusiasme general del públich que li aplaudí 'ls atreviments y las gracias purament germánicas de son poema: «*Travessuras de Till Eulenspiegel*», el coro á 16 veus *Cap al vespre*,

cantat ab molt ajust per l' *Orfeo catalá*, y sobre tot la segona audició del grandió poema *Una vida d' Héroe*, qu' es fins ara l' obra mes extraordinaria y sorprenent que ha produhit la música moderna.

¡Quína llástima que compositors de la talla y 'ls mérits de 'n Richard Strauss pugan permaneixen tan poch temps entre nosaltres! Cada un dels concerts que dirigeix ha de senyalarse com una gran victoria oferta al progrés de la cultura musical de Barcelona.

V. CONCERT.—Va celebrarse el diumenge, día 10, comensant ab la famosa *Quinta* de Beethoven, sinfonia la mes coneguda del nostre públich y en la qual, per bé que s' executi, sempre hi troba deficiencias, sobre tot ara que guarda 'l fresch recort d' altra interpretació indis-

cutible. Ab tot, va sortir ben descrita com pocas vegadas, pecant solzament de difusa en el primer temps y de calmosa en l' *andante*.

La segona part la omplía l' Orfeo Catalá que vá cantar algunas pessas que ja coneixíam, ab la justesa de sempre, especialment el *Credo* de Palestrina y 'l *Brindis del Rhin* si guent repetit aquest últim.

Y acabá la vetllada ab la tercera audició de la extraordinaria concepció musical *Una vida de Héroe* del gran Strauss, que sembla que cada dia entra més, fins al punt de simpatisar á las orellas mes refractarias á la música moder-

A GRAN VELOCITAT

—Es una delicia aixó del automóvil. Podéu aixafar tantas criaturas com volguéu, sense por de que cap municipal us atrapi.

na y fins al punt de fer *bellugar* á n' en Nicolau. Que ja es prou.

Ahir, dijous, la Novena; se 'n parlará.

ROMEA

Esta vist que al *Teatro catalá* se l' obliga á nutrirse principalment de arreglos mes ó menos acertats d' obras extrangeras, moltes de las quals no mereixen certament que ningú 's prengui la pena de adaptarlas.

Perque resulta que d' adaptables no 'n son. Per mes que als personatjes se 'ls fassa parlar en catalá, res tenen de catalans els seus fets, ni res tampoch l' assumpto de la producció. En aquest cas se troba el *vaudeville* francès que 'l Sr. Pous ha batejat ab el títul de *Viatje urgent*.

Ab tot l' obra sigué ben rebuda, provocant tot sovint las riatladas del públich ab sas situacions cómicas unas y grotescas altrás, y ab els acudits posats de quan en quan en boca dels personatjes.

Mes ja es sabut que 'l públich de *Romea* es molt festós, molt pessigoller, y n' hi ha prou ab apuntarli 'l dit per ferlo partir de riure.

Tots els actors treballaren ab carinyo y l' arreglador sigué cridat á las taulas.

TÍVOLI

Els primers frets no han donat pas la rahó als que la nit del estreno van procurar escalfarlos aplaudintlos desaforadament.

Se prepara la reproducció de l' obra de gran espectacle *Jesús de Nazareth*, deguda al Sr. Guimerá.

NOVEDATS

Voldria tenir una veu ben forta perque [tot Barcelona 'm sentís, y en aquest cas diria:

«Estimats compatricis: ¿voléu fer lo favor d' explicar-me per quín motiu no aneu cada nit á omplir el Teatro de *Novedats*? No será perque 'ls preus que regeixen no estiguin al alcans fins de las butxacas mes modestas. L' empresa 'us dona or, or de lley, á cambi de uns quants ralets. Vosaltres, que com á bons barcelonins, soleu anar al teatro ab tirabuquet, per apreciar si l' espectacle que 'us ofereixen val realment lo que 'us costa, lo qu' es aquesta vegada no 'us acrediteu pas d' espavilats. ¿Deixaréu que la Vitaliani se 'n vaja, havent desdenyat sense rahó ni motiu un gran tresor de puras emocións artísticas?»

Aixó diríam ab la llealtat y la bona fé que 'ns caracterisa.

¿Com pot saber Barcelona lo que val una tan privilegiada actriu, si 'l públich no la vá á veure? Regularment cada nit ens hi trobem *i duecenti* de costúm y 'ns derretim de gust, perque la Vitaliani té un talent extraordinari y una consciencia artística á l' altura del seu talent. Precisa véurela en totas las obras que representa ja sigan dramáticas, ja merament efectistas, ja de mitj carácter, ja francament cómicas per assombrarse davant de tanta justesa, de tanta ductilitat, de tanta afinació y de una intensitat d' expressió que penetra fins á lo mes fondo de l' ánima.

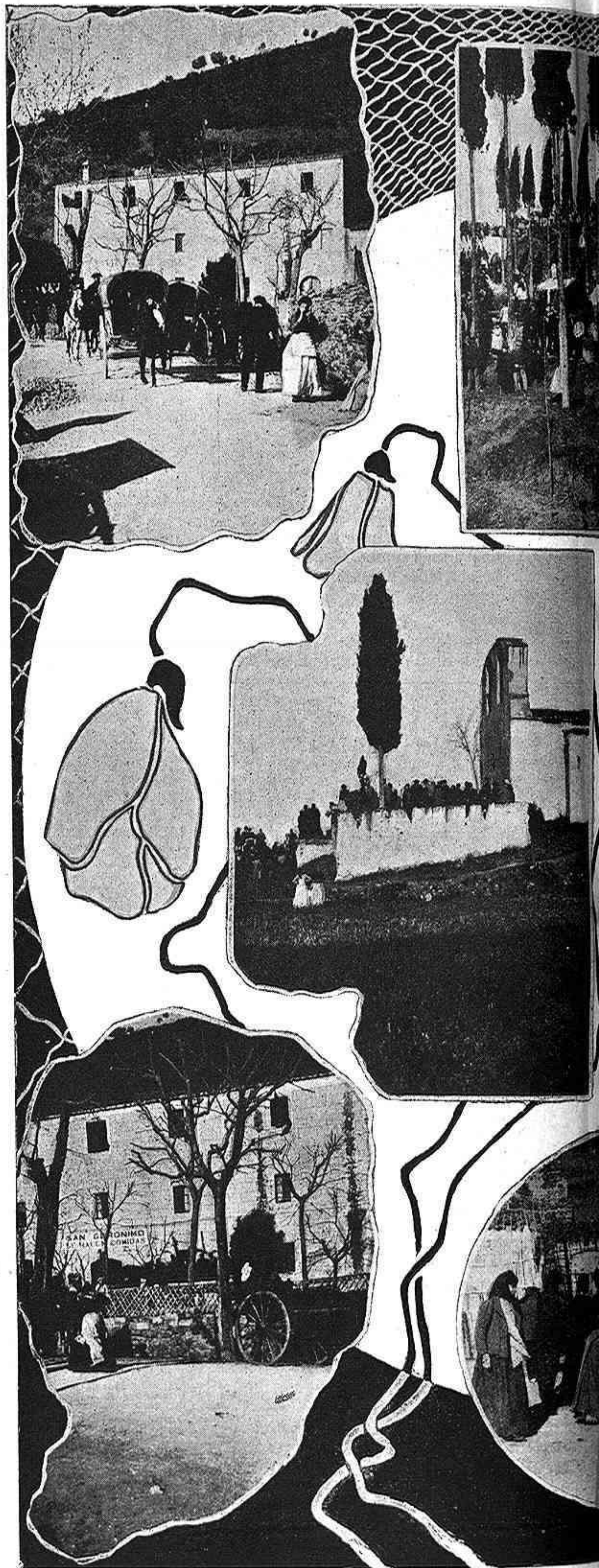
Figúrinse donchs, ab quín gust rectificaré una frase que 'm vá inspirar quan sols havia tingut ocasió de véurela una vegada. Al donar compte de la representació de *Tragedie dell' anima* ab que vá debutar, diguí que la Vitaliani no era germana de la Duse pero sí cosina, es á dir, de la familia.

Avuy declaro qu' es germana de l' Eleonora y en algunas obras alguna cosa mes. En *La dama de las camelias* y en la *Locandiera*, es la Duse, la famosa Duse la que resulta ser cosina de la Vitaliani.

Tot alló de la veu nassal, de la figura disminuïda, de aquella cara tota ulls desapareix y 's transforma, mercés als prodigis de una emoció interna tan forta y verdadera y sobre tot tan comunicativa, que 'l públich arriba á olvidar-se de que 's troba davant de una ficció. La Vitaliani posseheix fins á un punt inconcebible l' art de la identificació ab els personatjes que interpreta; la veu, els gestos, la mímica, l' expressió del rostre l' obeheixen sense esforços visible. Te una riquesa de matisos inagotable y adequada sempre als diversos personatjes que representa. No busca may l' efecte y 'l troba á cada instant.

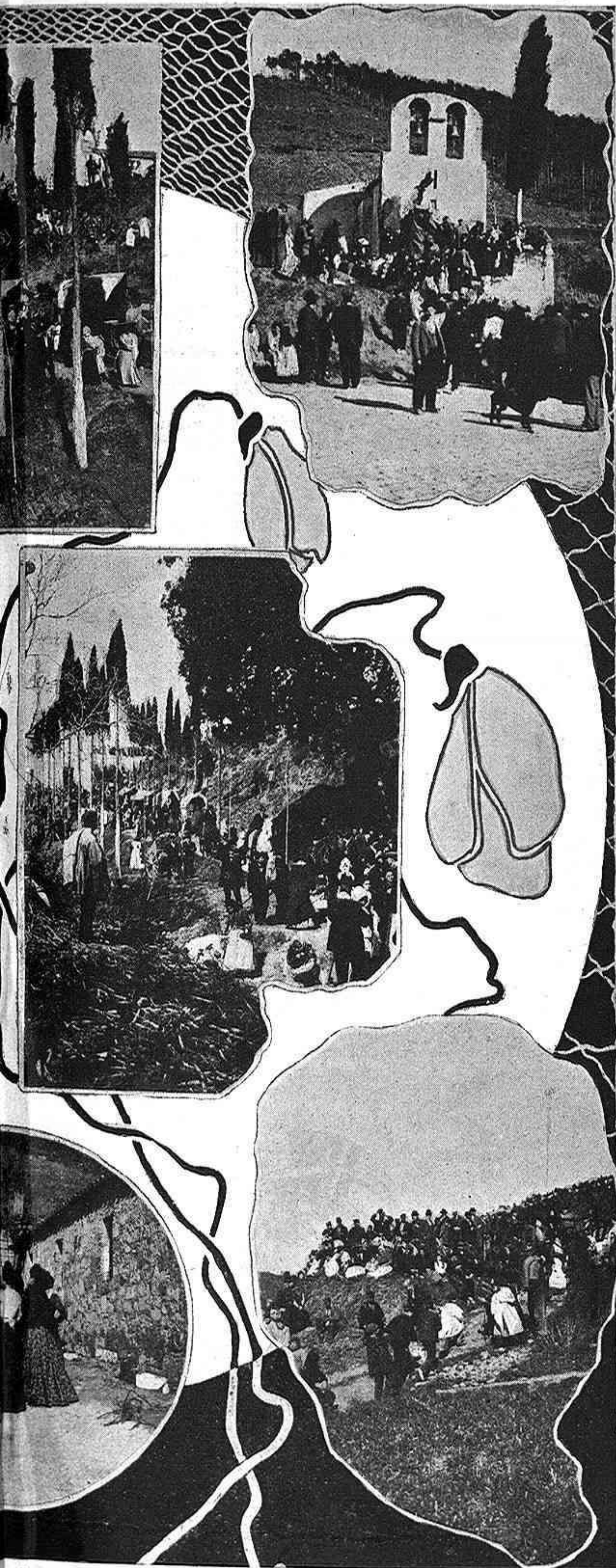
Saludemla, com una de las verdaderas eminencias que trepitjan l' escena. La falta de bombos—perque es sincera y sols confia ab si mateixa—l' ha perjudicada, retrayent al gran públich que fins ara no ha pogut donarse compte de sa inmensa valía.

La Romería

Un jorn de llibre
una festa en plé c

e Sant Medí

sempre 's desitja;
es festa y mitja.

(Instantànies de LA ESQUELLA)

(c) Ministerio de Cultura 2006

Pero aquest mateix desdeny del reclam, que tant honra la seva consciència artística, la fá doblement simpática. Sos companys son també artistes de molt mérit. Despunta entre ells el galan jove Sr. Rizzotto, que té un gran porvenir ó molt hauria d'enganyarme. Las representacions de la escelent companyia resultan sempre un modelo de ajust, de naturalitat y de esmerada composició.

Diumenje al matí, el compositor francès León Moreau va ferse aplaudir com notable concertista de piano. Tant en las pessas que tocá sol, com en las que executá acompanyat de nostres paisáns els excelents professors Rocabrúna (violí), Gálvez (viola) y Dini (violoncelo) doná mostrás de un domini complet del instrument y de una elegancia y bon gust extraordinari.

Dugas pessas originals sevas, tituladas *Tristesse* y *Esquise* que 'ns feu sentir per primera vegada, son dos composicions de verdader mérit, tant per sa inspiració, com també per son desenvollop. La segona tingué de ser repetida per acallar els extraordinaris aplausos de la concurrencia.

El piano que tocá en Moreau es un gran qua de la casa russa Diederichs, de unas sonoritats pastosas y exquisidas.

CATALUNYA

Mangas verdes, sarsueleta, lletra de 'n Sinessi Delgado y música de 'n Montesinos resulta ser una joguina frívola y un bon xich agafada pels cabells.

Delgado 's diu l' autor, y l' obra es també *delgada*.

Las pessas de música de 'n Montesinos son molt sarrateras y poch originals.

A jutjar per obras com aquesta sembla que 'l género xich comensa á estar agotat.

Dilluns feren sa primera aparició 'ls escéntrichs musicals Portal y Rosita.

Las tocatas que efectuan ab diversos instruments y certs passos grotescos de que las acompanyan, semblan tenir lo seu lloch, més qu' en l' escenari de un teatro en la pista de un circo eqüestre.

GRAN-VÍA

Ha ocorregut en aquest teatro lo que passa alguna vegada á l' Audiencia. Hi havia senyalat un *Juicio oral* y á última hora 's suspengué per ordre deis senyors de la sala, qu' en materias teatrals son els autors de l' obra.

Ab tal motiu aquest *Judici oral* sembla que 's tornarà *judici ordinari*, gastantse paper sellat y tot.

Si es aixís, els curials serán els que cobrin els corresponents drets de representació.

N. N. N.

IV

A LAS CASADAS CUMPLIDORAS

Será en vá que instruhiu y eduqueu á la dona mentres el seu únich ideal siga 'l matrimoni.

Tolstoi (oy?)

Heu fet bé, amigas mévas,
en deixá á casa al conformat marit
que vigili 'l bressol y la cassola,
y vení ab mí, aquí al temple, á fer tabola;
que no ha de ser sempre ell el preferit.

Cóm que 'm faig ben bé 'l cárrech
de vostra delicada situació,
per xó vull fé ab vosaltras comentaris
pera fervos obrí 'ls ulls necessaris
perque tregueu profit del meu sermó.

Vostra missió sagrada
es més gran, molt més gran, del que us penséu;
empleada en cosa *bona* ó en cosa *bella*

vostra animeta tendre de femella,
com la vostra hermosura,... no té preu.

Esposas fidelíssimas,
ab aixó ja us creyeu la perfecció...
Si perdesseu el dó de la paraula
y sabesseu fé 'ls llits y serví á taula,
vos dirían perfectas, ab rahó.

Pero la vostra ciencia
ja parteix d' un principi diferent:
procurar que la carn no s' us arrugui,
agradá á n' el marit tant com se pugui,
y amagar las miserias á la gent.

Vostre instint económic
mil problemas doméstichs ha resolt;
pero, en mitj d' aquest práctic benefici,
hi ha una *ranció*, que degenera en vici,
que ho ompla tot de prosa y desconsol.

Apart l' ordre, l' higiene
y la quietosa pau d' ambient burgés,
en vostres *nius d' amor* ¡ay! jo hi voldria
més puras emocións, mes poesía...
encar qu' hi escassejessin els dinés.

Casadetas perfectas,
modelos de paciència y de virtut:
no perdeu pels marits may el senderi.

Els son débils... cometen l' adulteri...
y després qui gemega ja ha rebut.

Casadas cumplidoras
qu' en creá una familia sols pensèu,
¡quín goig al sentíus mares! La criatura
primera que teniu ¡quína hermosura!
¡quín cambi d' opinió quan ja son deú!

L' amor maternal vostre,
el sentiment que us fá viure pel fill,
en realitat no es més que pur *lirisme*;
es la expressió sensual del egoisme
oposant vostre goig contra el perill.

Y ja esposas, ja mares,
practiqueu un Bé estrany, lluny de Vritat;
sou com sers arrelats á un prejudici
manobras inconcients del Edifici
qu' aixeca, en nom de Deu, la Humanitat.

FRA NOI

PERQUE VAN ALS CONCERTS DEL LICEO

Per cantar.

Per sentir el Kyries del papa
Marcelo.

Per veure si hi ha pet de
Segadors.

Per empaparse de Strauss!

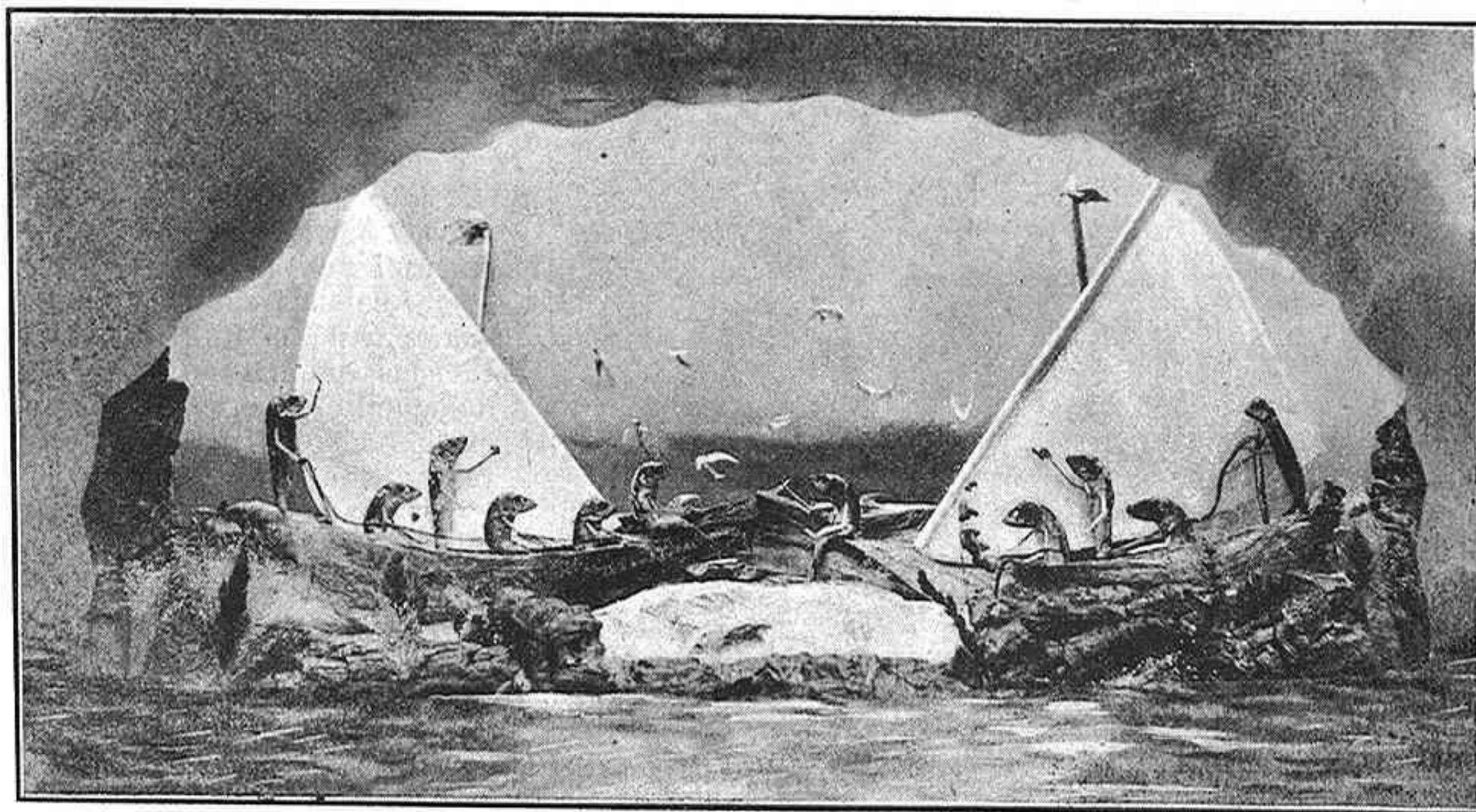
¡Per ellas!

Perque n' es propietari.

ART COMESTIBLE

Quadros plástichs, construhits pel artista Lluís Barrillón, valguentse únicament de patatas, arengadas, naps, pastanagas, carbassas, fruytas, llegums y tota mena de verduras.

Barcas pescadoras.

PREVISIÓ

En Gómez es el Xanxas mes Gutierras de tots els que fan nosa pels cantons.

Té mal genit, es mandra, já criadas, demana cigarrillos, fá la por, admet propinas, renya sense solta, li agrada l' ayguardent y es orgullós. Per ésser, donchs, municipal perfecte no li falta pas tot.

Pro lo que distingeix al nostre Xanxas es el caràcter seu, aixut y asprós. Respón sempre á morradas, si contesta; si saluda algun cop ho fá tancant-la boca, inflant els morros y mugint com un bou; si un foraster de fora li pregunta qualsevol direcció se 'l mira, allarga 'l bras, senyala 'ls nú-tomba la esquena... y prou. [vols,

—¿Quína hora es, senyó Gomas?

—¡Las ochenta!

—Senyó municipal, els lladregots m' han robat!

—Pues si hubiera avisat antes con anticipación

ya se hubiera evitado, trozo de cóniam.

—¡Corri qu' han mort un noy!

—Pues que lo entierren.

—¡Ay que tinch!

—Romances.

—¡Que m' atropella un sátiro!

—Cansóns.

—¡¡S' enfonza el mon!!

—Camándulas.

Y sempre,

ell parat, mal carat y murriós.

Pro aquest últim diumenje estava l' home cambiat per complert. De bon humor, atent y rialler s' apressurava á complaure á tothom.

—¿Quína hora es Gomas?

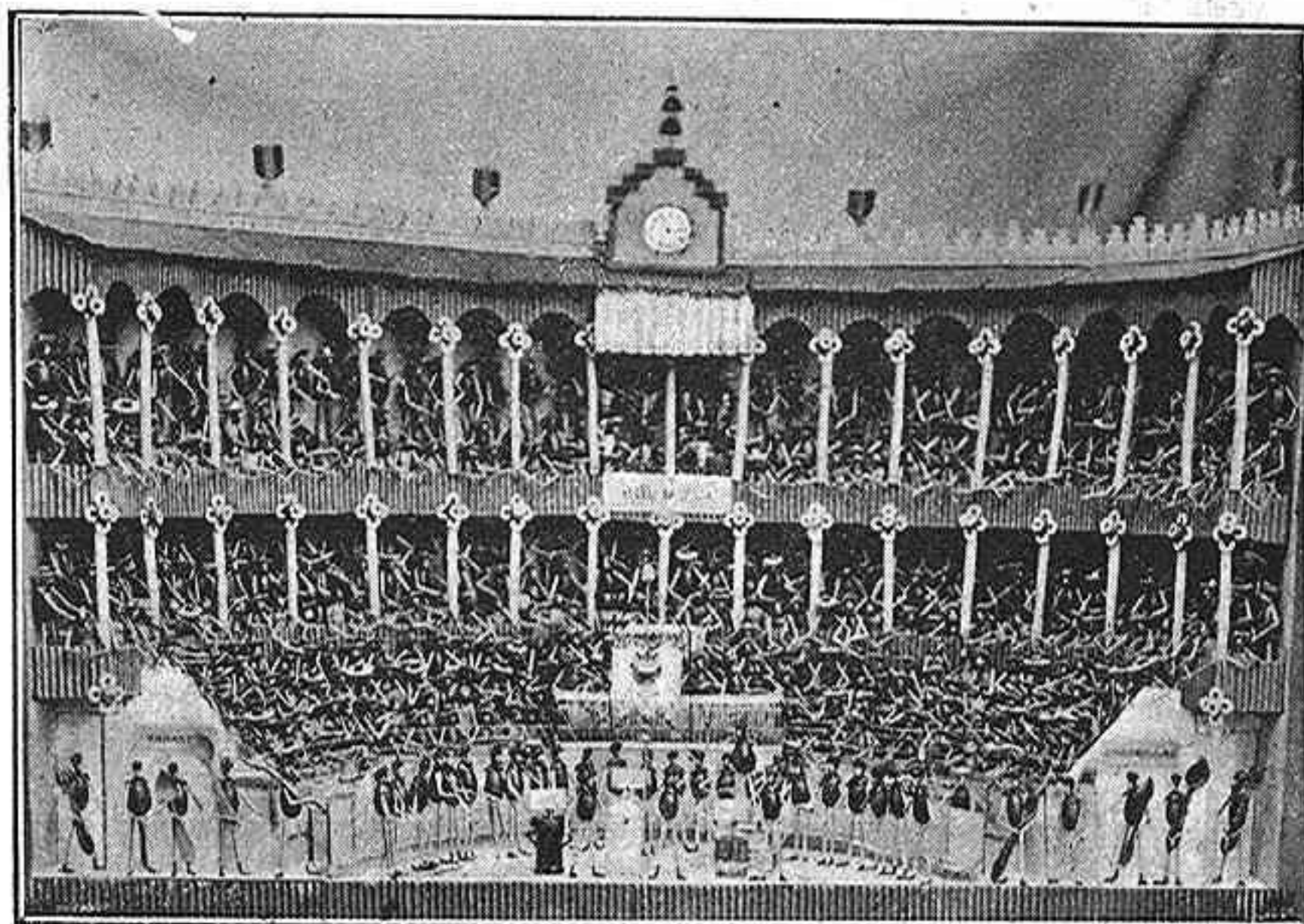
—Son las tres, salada.

—¡Senyó municipal; hi ha lladres!

—¡Voy!

Y llest, actiu y ab ganas de complaure acudía per tot.

Pero lo que d' en Gómez em cridava á mí mes l' atenció

Un concert á las «Arenas de Barcelona».

era el saludo cortés que feya á tot vivent que li passés per prop tant si portava brusa com copalta, tant si era trinxeraire com senyor.

Volguent saber la causa del seu cambi y el perquè dels saludos á tothom vaig aná á entrevistarlo y em va contestá aixó:

—V. sabe muy bien que l' alcaldia ha dejado el senyor Coll y Puchol y andan ahora els Comas y Collasos buscando un sucesor.

Y como para alcalde (pero esto es un decir entre V. y yo) es bueno cualquier nyébit, yo saludo á tothom porque bajo la blusa del trinxeraire peor puede hallarse l' alcalde que 'ns prepara la gente del tupé que manda hoy.

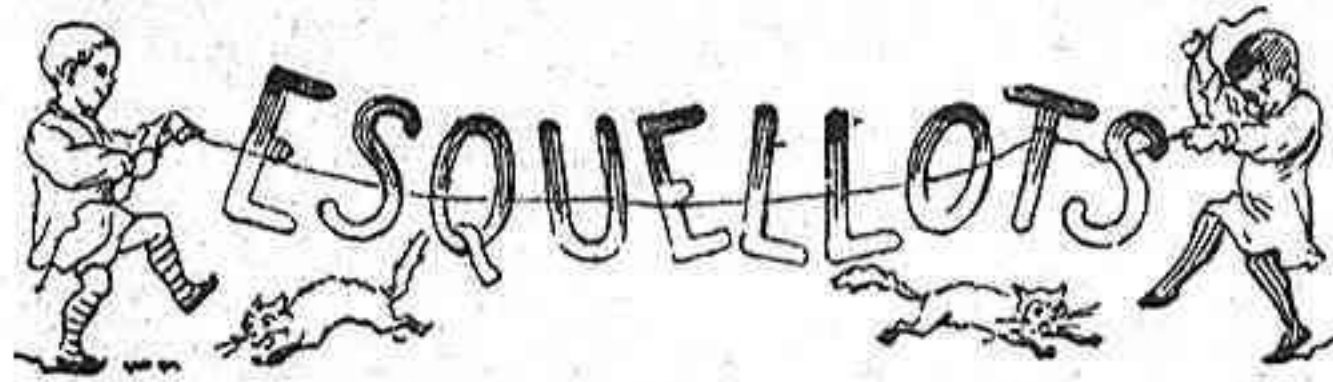
Y vet'aquí explicat perquè el tal Gómez estava aquest diumenje tan melós.

JEPH DE JESPU.

LA VEU DE L' EXPERIENCIA

—Me sembla que aquest home m' estima de veras. L' esmorzar qu' encarrega es superior.

Apenas girada la truyta, un dels primers *fusionistas* que van pendre 'l tren cap á Madrid sigué don Joan Ferrer y Vidal, executor testamentari del senyor Gil, aquell bon patrici que, segons recordarán els lectors de LA ESQUELLA, va deixar en son testament una suma importantíssima pera la construcció de un hospital á Barcelona.

¿Reconeix per objecte 'l viatge del Sr. Ferrer y Vidal, el posarse d' acort ab els seus amichs que ara manan, respecte á demorar indefinidament el compliment del caritatiu encàrrech que va ferli 'l generós testador?

Valdría la pena de averiguarho, á fi de que la ciutat de Barcelona pogués pendre las midas enérgicas que reclaman els interessos dels pobres fins avuy escandalosament defraudats.

No perque 'l Sr. Ferrer y Vidal siga *fusionista*, y no perque sigan *fusionistas* els governants actuals—s' ha de consentir que 's fonguin els diners que 'l senyor Gil va legar als pobres de Barcelona.

El célebre Sr. Hinojosa ja ha fet la maleta.

Y ab la roba d' us y 'ls comptes de la higiene ha anat á hostatjarse al *Hôtel d' Orient*.

Está ben vist:
segons á quina gent,
el sol se 'ls pon,
se 'ls pon per *Orient*.

Piadosos consells que dona Mossen Gayetá Soler á la Junta directiva del *Ateneo barcelonés*:

Que se sometin á l' aprobació del *Indice romá* 'ls llibres, periódichs y revistas que figuren en la Biblioteca de aquell Centre, destruhint per medi del foch els que no arribin á mereixer la seva aprobació.

Tot aixó deu demanarho com á mida interina y mentres arriba l' hora felís de coure á la paterrallada á tots els joves lliberals que ab las sevas conferencias dels divendres han convertit aquella casa en un *blasfemadero*.

Al mateix temps aconsella que 's donguin de baixa tots els catalanistas que professan idees religioses.

No... no cal que s' hi donguin. Ja fa temps que hi van... de baixa.

Continua més ferma que may l' actitud dels gremis resoltos en absolut á prescindir del consúm de gas y de llum eléctrica.

Sense necessitat de coaccions, á entrada de foch las botigas ó bé 's tancan ó bé quedan á las foscas. Y las empresas qu' escanyant al públich tractavan de realisar ganancias fabulosas, se troban ab pérduas de verdadera consideració.

La veritat, ningú s' explica la tossuderia de las empresas, y menos després de la baixa considerable que ha experimentat el preu dels carbons.

Ningú s' explica tampoch que no hajan sapigut refutar els datos convincents aduhits per la Societat de Industrials Mecánichs, segons els quals las empresas obtenen á set céntims el metro de gas, que pretenen cobrar á trenta céntims.

En aquest punt las empresas no poden alegar altre argument que 'l d' estar confabuladas y en situació de dictar la lley al que no pot prescindir dels seus serveys.

Correspon, donchs, als consumidors confabularse també... y á las empresas que passen per viure á las foscas, féls'hi *veure las estrellas*.

S' ha comensat á repartir als anunciants y subscriptors del *Anuari Riera* el tomo corresponent al present any, alcansant major éxit, si cab, qu' en anys anteriors, ja que ab tot y contenir *més de mitj milló de senyas* d' Espanya, xifra á la que no ha arribat may cap altra publicació semblant, proporciona llistas de casas dedicadas á la *importació* y á la *exportació* en totas las principals poblacions del mon, especialment d' Europa y América. Per altra part ja es ben coneguda la escrupulositat que observa la casa editora al confeccionar tan important llibre de consulta.

Pera que 'ls que deuen rebre ó adquirir l' *Anuari Riera* pera 1901 no siguin víctimas de cap confu-

sió que pogués llastimar sos interessos, se 'ls avisa que sas tapas son de tela color gris y tenen estampat en el lhom el nom del llibre y l' any actual.

Decididament sembla que resulta cert lo que sospitava.

El pobre *Insensat* no tornarà á adornar may més las planas del *Diluvi* ab aquells solos de violón qu' eran la delicia dels lectors de aquell periódich.

El Sr. Laribal, en sa calitat de propietari, va suministrarli un globulillo que 'l va deixar patidifús y sense empleo.

Se creu que per consolarlo, tan bon punt s' obri la temporada dels banys de mar, li oferirá un puesto als Orientals, perque pugui dedicarse al despaig de tapa-rabos y carabassas. A veure si com á banyero ho farà millor que com á periodista.

Ha mort á Avinyó 'l felibre Félix Gras.

Després del gran Mistral, era un dels cantors de la Provensa mes justament considerats per l' altesa de las sevas inspiracions. En son poema *Li carbounié* sapigué seguir ab impuls propi las gloriosas petjadas del cantor de *Mireye y Calendau*.

No hem vist que fins ara 'ls diaris catalanistas hajan tributat á la seva memoria 'l recort de qu' era digne, may siga sino per las corrents de fraternitat que alentá sempre, y que tant posá en evidencia durant la visita que feu á Barcelona, anys enrera, al assistir en nom dels felibres á una de las festas dels Jochs Florals.

Aquest descuit, per no calificarlo de falta d' atenció, pot reconeixer per causa:

1.ª: el ser en Félix Gras un lliberal convenut de tota la vida.

Y 2.ª: el de haver estimat molt á la Provensa; pero també tant com á la regió nadiuha, á la mare Fransa.

Escriure sobre cosas del present es propi dels periódichs vulgars que no hi veuhen mes enllá del nas. Lo admirable es donar compte ab tots els detalls de fets qu' encare no hajin ocorregut. Y aixó es lo que sab fer *El Noticiero Universal*.

En sa edició del dilluns, día 4 del corrent, publicava aquest periódich l' esquila mortuoria del doctor en Medicina *D. José Maymí Homdedeu*, avisant per l' enterro que havia de efectuar-se, l' endemá dimars día 5, á un quart de onze del matí.

Donchs bé: en la mateixa edició del dilluns, plana 2.ª, columna 3.ª, describía ja 'l *Noticiero* l' enterro de aquest bon senyor, afirmant que siguié: «una verdadera manifestación de cariño y duelo.»

¡Qué aprenguin el *Times* y el *New York Herald* á adelantar noticias!

* * *

Aquesta diligencia extraordinaria, corraparellas ab la perspicacia ab que sol veure certas cosas que ningú mes ha vist may, ni ab gemelos de teatro, ni ab microscopi.

Aixís, per exemple, parla de la representació del drama *Kean* á Novedats y diu al peu de la lletra:

«Anoche se representó por primera vez en el Teatro de Novedades, por la compañía que dirige la aplaudida actriz Italia Vitaliani, la preciosa obra *Kean*.

«En ella alcanzó merecidos y entusiastas aplausos la Sra. Vitaliani que puso de relieve un nuevo aspecto de su talento superior y genial de artista eminente.»

Y en efecte: en el drama *Kean*, la Vitaliani no hi té paper.

* * *

Pero 's podria creure que 'l revister del *Noticiero* havia pres per la Vitaliani á la Farina ó á qualsevol

de las altras artistas que mes ó menos incidentalment prenen part en la representació.

Donchs, no senyors. Ja que 'l revister continúa dihent (referintse *per supuesto* á la Vitaliani):

«Supo caracterizar á la protagonista con acierto especial, etc. etc.»

De manera que aixó ja no es una confusió de artistes, sino una confusió de sexes. El personatge *Kean*, que segons *El Noticiero* es una dona, es un home, un célebre actor inglés tant famós pel seu art com per las sevas aventuras amorosas.

Y com no 's pot creure que 'l *Noticiero* dongui compte de representacions escénicas sense pendres la pena de anarlas á veure, resulta que 'l seu revister va pendre á un home com un Sant Pau, per una dona fina y delicada: á n' en César Duse, per l' Italia Vitaliani.

El nostre bon amich en Lluís Figuerola ha donat á la Lliga de Catalunya dos conferencias sobre 'l desarrollo urbá de Barcelona durant el sigle XIX.

En ellas posá de relleu son íntim coneixement de la materia, aduhint un gran número de datos preciosos, en sa majoria inédits respecte á las radicals transformacions que ha sufert la nostra ciutat á través de la passada centuria.

De una obra que s' ha estrenat á París ab molt éxit, titulada *Les Remplaçantes*. (*Les Remplaçantes*: Traducció literal: *Las sustitutas*, son las didas.)

Parla un doctor y diu:—«L alletament maternal hauria de ser el servey militar de la dona. Tal com el servey militar es avuy obligatori per tots els homes, sense que ningú puga procurarse com avants, á preu de diners, qui 'l reemplaSSI en las bandéras, aixís també hauria de prohibirse á las mares que desertessin son deber més sagrat, comprantse «sustitutas.»

Més avall diu el mateix doctor:

«Y tot aixó 's fa, perque la dona de París puga anar ben escotada al ball, durant tot un hivern.»

* * *

Un altre personatge insistint en lo mateix:

«Per no marcir el seu escot fan tot aixó aqueixas hermosas damas, y per cert qu' ensenyan els pits

UN MOSSEN ESPAVILAT

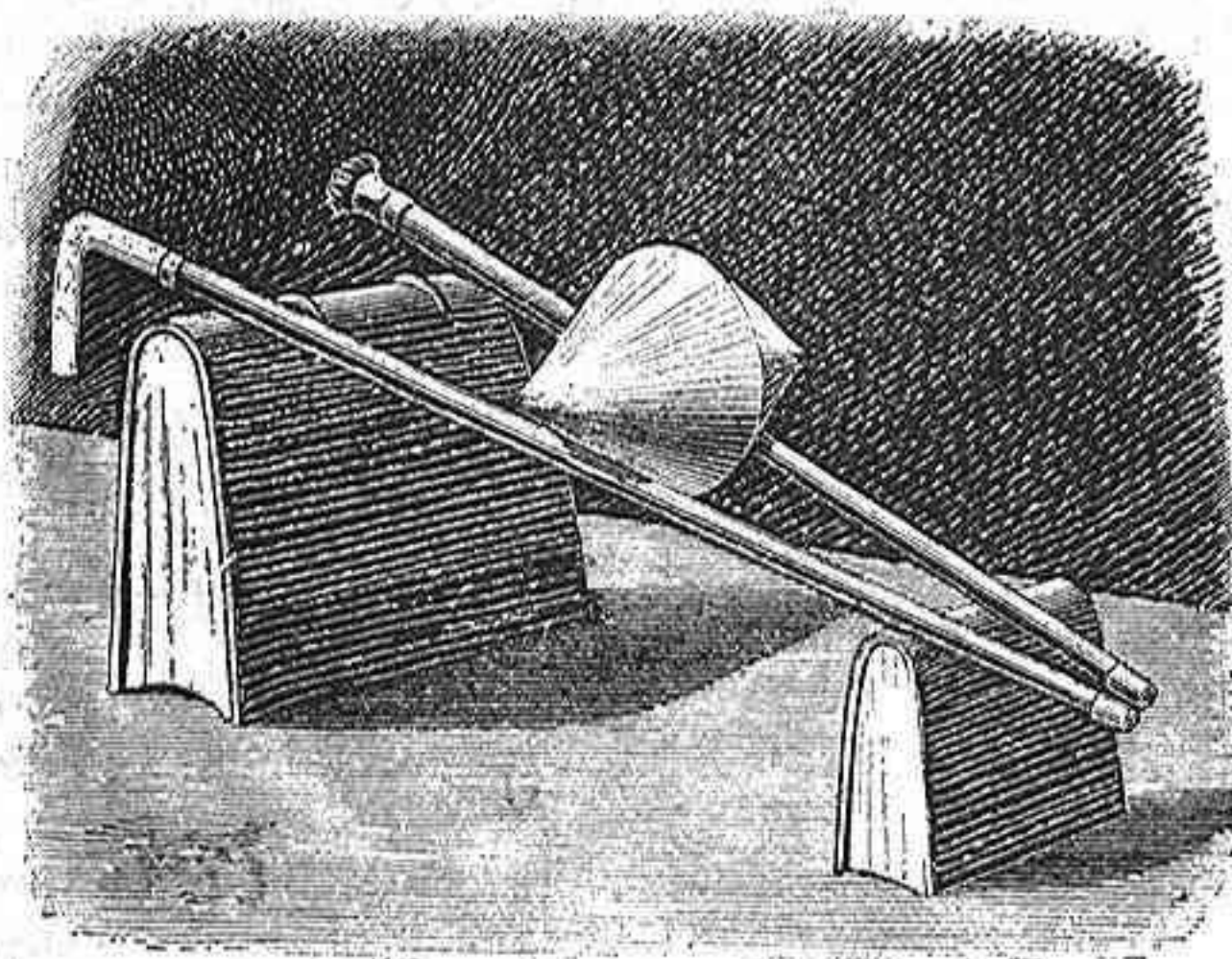

—¿Aquella vella, que per confessar se m' está tres horas enrahonant y total no diu res? L' ase'm flich si avuy vaig al confessionari.

**PERQUÉ LAS ÁVIAS NO 'S VOLEN MORIR MAY
6
UNA ASCENSIÓ MIRACULOSA**

Si damunt d' un plano inclinat hi posém un cós de forma cilíndrica ó qualsevol objecte que rodoli, ja sabem que es lo qu' ha de succehir: que descendirá immediatament al impuls del seu propi pés. Aixó que sens dupte obeheix á una lley fixa que respón á la gravetat, á la qual están subjectes tots els cossos, sembla contradir-se per complet en l' experiment que tenim el gust de presentar:

Efectivament, aquí tenim un cós que no descendeix en una baixada de pronunciat desnivell, si no que, al contrari, puja tot sol la superfície ascendent d' un plano inclinat.

Y sino... *Pruebas son amores...* (que diria fatalment en Llanas.)

Fabriquem dos conos de cartró y enganxémlos per la base; coloquem al mateix temps dos bastóns ben llisos sobre 'l llo de dos llibres, distanciats y de diferente altura, procurant que fassin una mica d' ángul al cap de vall. Y preparat qu' está tot d' aquesta manera, no fem mes que posar el cono de cartró damunt dels bastóns en la part inferior ó siga al comensament de l' ángul; aixís que 'l deixarem anar observarem que, com per art de 'n Sargantanas, el primer ministre de Llucifer, en comptes de caure á terra, se las enfila cap amunt com un mal esperit.

La ilusió es complerta y si 'l que fá l' experiment no té cap criatura, en aquell moment voldria tenirne mitja dotzena, no mes que per compartir ab ellas l' alegre rato que li proporciona.

—Tot aixó son passatemp que no conduheixen á cap fi práctic—dirá algun intelectual. Vés si no es un fi práctic el portar el *recreyo*, la unió... y la fecunditat al seno de las familias. ¡Vééééés?...

á tothom; á tothom menos als seus fillets: aquests no 'ls veuhen may.»

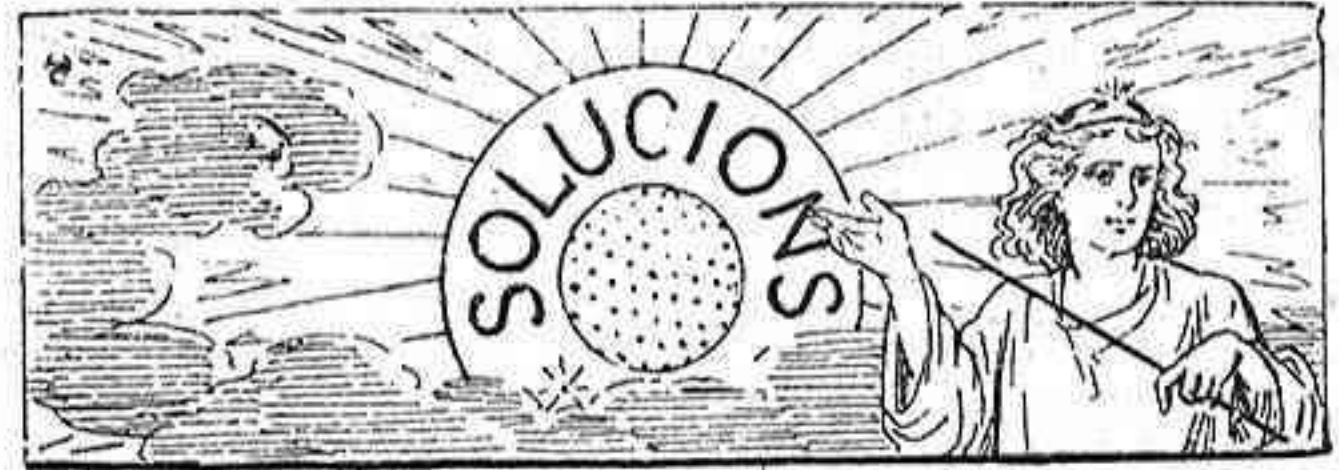
L' obra de Mr. Brioux, ab tot y ser el seu assumpto més propi del anfiteatro anatómich que del teatro, ha tingut á París un éxit extraordinari.

A un tipo dotat de un gran sentit práctic, li preguntaren:

—¿Cóm dimontri s' ho ha fet pera guanyar una fortuna tan grossa com la que posseheix, y sobre tot pera conservar-la?

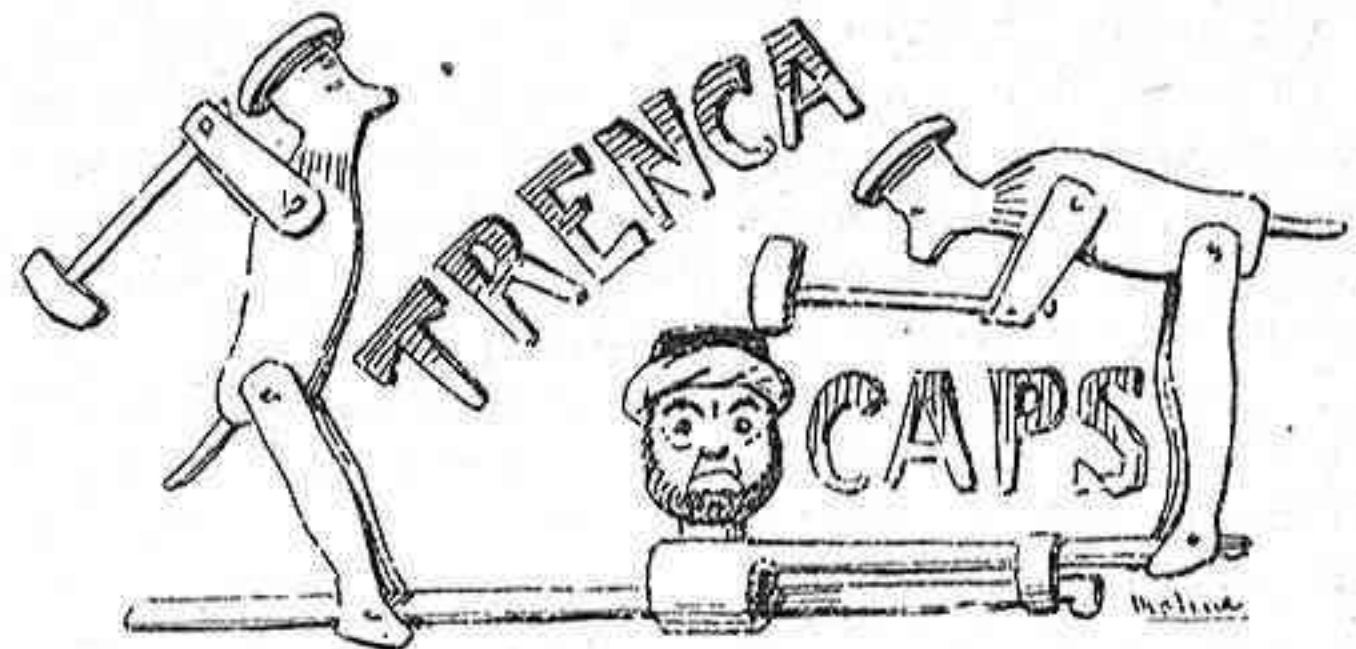
A lo que ell va respondre:

—De una manera molt senzilla: fent el rich quan era pobre, y fent el pobre desde que he sigut rich.

À LO INSERTAT EN LO PENULTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*En-mas-ca-ra-da.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Te-a-tro.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La fals ó lo cap de colla.*
- 4.ª TERS DE SÍLABAS.—*CO LO MA
LO LI TA
MA TA RO*
- 5.ª CONVERSA.—*Olot.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Solas de cuiro.*

XARADA

En *Prima-dos*, de ca'n *Tot*,
digué que lo seu *tercera*
se va tirar al *primera*
perque va matá un burot.

E. ZOLA Y B.

SINONIMIA

Un carca fill de la *Tot*
y que per cert té molts naps
á la *total* va 'ls diumenges
á pregar pels descuidats.
Si algú *tot* aprop *total*
no pot menos que apartarse
de tanta farúm de *tot*
que li fá la séva barba.

P. V.

TRENCA-CLOSCAS

PAU PUIG
(QUIMIC)

Combinant eixas lletras formaréu lo nom de una aplaudida pesca catalana.

CONVERSA

—¿Qué buscas tan atrafagada aquí l' armari, Nasia?
—Busco l' abrich, qu' aquesta nit vaig á veure una sarsuela que m' agrada molt.
—¿Y 's pot saber quína es?
—La que vosté mateixa ha dit.

SARAGATERO

GEROGLÍFICH

100 100
IMS
TIA
PPP
VII
A

UN MILLONARI POBRE

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8.
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición LÓPEZ)

Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros

publicadas en tomos de unas 200 páginas en 8.º menor con elegantes cubiertas á varias tintas

ACABA DE PUBLICARSE EL TOMO 76

DE CARNE Y HUESO

por ANTONIO ZOZAYA

Precio: Ptas. 0'50.

ANUARIO-RIERA

Guia práctica de industria y comercio de

ESPAÑA

para 1901

Precio 15 pesetas

Aparecerá dentro de pocos días

El prestidigitador Optimus ó Magia espectral

SECRETOS DE CIENCIAS OCULTAS

por PARTAGÁS

Un tomo en 8.º. Ptas. 5.

EL PECAT DE EVA

HUMORADA EN VERS

PER

C. GUMÁ

ab dibuixos de M. MOLINÉ

Preu 2 rals.

EL TRESILLO

Tratado que resuelve todas las dudas

POR

Pedro Veciana

Ptas. 1.

DRAMAS LÍRICHS

DE APELES MESTRES

LA ROSONS-PICAROL

Un tomo UNA pesseta.

MANUAL

de medicina, de higiene, de cirugía y de farmacia doméstica

POR

DEHAUT

INDISPENSABLE Á TODAS LAS FAMILIAS.

ENSEÑANDO:

- Lo que debe evitarse para conservar la salud.
- Lo que debe hacerse para curar las enfermedades crónicas.
- Los medios de remediar los accidentes más comunes.
- La composición y propiedades de remedios usuales.

Un tomo en 8.º, encuadernado, Ptas. 2.

La senmana que vé sortirá

L' ÚLTIM TRENALÓS

SINGLOT 16

DE

Serafi Pitarra

Preu 2 ralets.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebalxas.

LA TRAUHERA

Al alegre tic-tac
de la lleugera màquina
hi acompanya cansóns
apresas de sa mare,
que, pobra, ja no 's té
de vella y de baldada.

Per ella es sols per qui
de treballar no 's cansa
á cambi d' un jornal
pel que ha de donar gracias
y tant d' afanyat té
com té de miserable.

Lliure de cor y cap,
al jou se sent esclava,
y al parlarli d' uns dreus...
se pregunta estranyada:
¿qué deurá volguer dir
aixó d' emanciparse?

.....

En tant, sos pensaments,
galopan més encare
que la roda-volant
que ab sos peus posa en marxa,
y arriban aprop d' *ell*,
l' estimat de son ànima.

Y, entre cansó y cansó,
fantassejant treballa,
somialt ab el *Sigfrid*
que té de deslliurarla
cambiantli 'l seu mal nom
per el d' esposa y mare.

Y pensa que de traus
llavors no 'n farà gayres;
que, quan vingui un fillet,
sa benvolguda màquina
prou bé que li vindrá
per la robeta blanca.